

Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns 2023.–2025. gadam

1. Horizontālo pasākumu virziens: skaidras naudas izmantošanas ierobežošana savstarpējos darījumos, īpaši vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarē							
Mērķis: Vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā samazināts skaidras naudas apjoms un paplašināta informācijas apmaiņa ar valsts institūcijām ...							
Rezultatīvie rādītāji: rezultatīvie rādītāju plāna darbības beigu termiņā				2023	2024	2025	
- Segmentos "Uzraugāmie" un "Zemas ilgtspējas" iekļauto nodokļu maksātāju īpatsvars kopējā nozares segmentējamo nodokļu maksātāju skaitā, %							
- Segmentos "Uzticamo" un "Veicināmo" ("A" klase) iekļauto nodokļu maksātāju īpatsvars kopējā nozares segmentējamo nodokļu maksātāju skaitā, %							
- nedeklarētās darba samaksas īpatsvars nozares komercsektorā (iepriekšējā gadā), %							
- nozarē nodarbināto ar bruto darba ienākumiem virs 1 000 EUR īpatsvars, %							
Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
1. Iniciatīva: skaidras naudas izmantošanas ierobežošana savstarpējos darījumos							
1.1.1.	Liegums veikt transportlīdzekļu pirkšanas/pārdošanas darījumus skaidrā naudā (Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām") Alternatīvie risinājumi: - Pilnīgs aizliegums; - Aizliegums, sākot ar 2000 euro vērtību; - Aizliegums, sākot ar reģistrācijas gadu, kas jaunākas par 20 gadiem.	Pašreizējais regulējums: Skaidras naudas aprīte darījumos var veicināt ēnu ekonomikas palielināšanos, tādēļ ir veikti grozījumi normatīvajos aktos un pašlaik likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.pants nosaka liegumu veikt darījumus skaidrā naudā virs 7200 euro. Aktualitāte Pašlaik likumā noteiktais limits nav efektīvākais veids, lai apkarotu ēnu ekonomiku transportlīdzekļu tirgošanas nozarē un būtu ieviešams pilnīgs skaidras naudas darījumu aizliegums transportlīdzekļu pirkšanas/pārdošanas darījumos;	Samazināsies nedeklarēto darījuma summu īpatsvars un palielināsies darījumu caurredzamība, izsekojamība, pilnveidojot valsts iestāžu uzraudzības iespējas. Palielināsies no transportlīdzekļu darījumiem gūtie nodokļu ieņēmumi. Tiks Identificēta neregistrētā saimnieciskā darbība (transportlīdzekļu tirdzniecību).	Liegums veikt transportlīdzekļu pirkšanas/pārdošanas darījumus skaidrā naudā.	Norēķins bezskaidrā naudā netiks veikts pilnā apmērā. Darījumu noslēgšana ārvalstīs/kaimiņvalstīs	30.12.2023.	FM (VID)

Komentēja [GU1]: Nav mehānisma kā šo kontrolēt darījumos starp fiziskām personām un par starp fiziskām personām un saimnieciskās darbības veicējiem. Šobrīd praksē EUR 7200 arī tiek pārkāpts (fiziskās personas sliekšni nezin, vai vienkārši ignorē). Vienīgais veids, kā to kontrolēt, ir bankām likt fiziskām personām liegt izņemt skaidru naudu virs summas x, pieprasot par to skaidrojumu. Bet tas neizslēgs darījumus, kur pircējs gūst ienākumus skaidrā naudā. Vai arī pie auto pārreģistrācijas jāpieprasa uzrādīt maksājuma uzdevums par auto iegādi.

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
1.1.2.	Vairumtirdzniecībā netiek veikti norēķini skaidrā naudā	<p>Pašreizējais regulējums: Veikt darījumus vairumtirdzniecībā ir atļauts tikai bezskaidrā naudā atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.panta 1⁴. daļai, tomēr šī panta 1⁵. daļa nosaka izņēmumu gadījumus šim ierobežojumam, proti, 1⁴. daļā noteiktais ierobežojums neattiecas uz vairumtirgotāju, kurš: 1) paziņojis rakstveidā Valsts ieņēmumu dienestam par to, ka vairumtirdzniecībā veiks darījumus, par kuriem pircējs varēs norēķināties skaidrā naudā; 2) nodrošinājis preču pircēju reģistru, kas ļauj identificēt konkrēto preču pircējus, kuri veikuši norēķinus skaidrā naudā, un skaidrā naudā veiktā darījuma summu. Līdz ar ko skaidras naudas darījumi vairumtirdzniecībā joprojām tiek veikti.</p> <p>Aktualitāte: Nemot vērā vairumtirdzniecības nozares īpatnības, proti, preču apjomu un apstākli, ka pārsvarā galvenais klients nav gala patērētājs – privātpersona, bet gan mazumtirgotāji vai citi uzņēmumi, kuri attiecīgi pārstrādā iegādāto precī jaunā precē vai pakalpojumā, tad attiecīgi darījuma summas ir ievērojami lielākas par mazumtirdzniecības nozares darījumu summām. Ierobežojot ēnu ekonomiku, viens no svarīgākajiem instrumentiem atsevišķu nozaru kontrolei ir tieši skaidras naudas ierobežošana. Vairumtirdzniecības nozarē darījumu summas ir augstas, līdz ar to arī kontrole nepieciešama ievērojami augstāka. Tādēļ ir nepieciešams atteikties no pašlaik likumā noteiktajiem izņēmumu gadījumiem, kuros vairumtirgotāji drīkst veikt darījumus skaidrā naudā, tādējādi veicinot vienotu un nodokļu maksātājam saprotamāku normatīvo regulējumu, kurš ir versts uz ēnu ekonomikas mazināšanu.</p> <p>Statistika: VID sniegtā statistika uz 2022.gada 14.decembri: Informācija par nodokļu maksātāju skaitu, kuri atbilst NACE 2. redakcijas apkopojošam kodam 46 (vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus) - 10 898. 10539 no tiem ir juridiskās personas, 172 saimnieciskās darbības veicēji, 187 individuālie komersanti.</p>	Samazināsies skaidras naudas darījumu skaits vairumtirdzniecībā, kas veicinās pārskatāmāku nodokļu administrēšanu šajā nozarē.	Pilnīgs liegums veikt darījumus skaidrā naudā vairumtirdzniecībā.	Norēķins bezskaidrā naudā netiks veikts pilnā apmērā, daļu turpinot maksāt skaidrā naudā, neoficiāli. Trāpīt mazajam biznesam	30.12.2024.	FM (VID)

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
		Uz 2022. gada 27. decembri 1 163 nodokļu maksātājiem, kuru pamatdarbības veids atbilst NACE 2. redakcijas apkopojošam kodam 46 (vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus) bija reģistrēti 5 033 elektroniskie kases aparāti un sistēmas.					
1.1.3.	<p>Bankomātos un filiālēs skaidras naudas iemaksu summas samazināšana</p> <p>Maksimālo iespējamo limitu noteikšana skaidras naudas iemaksām un izmaksām bankomātos un filiālēs, kas attiektos uz visu kredītiestāžu klientiem Latvijā.</p> <p>Alternatīvas:</p> <p>Fiziskas/juridiskas personas?</p> <p>Iemaksu deklarācijas (sliekšņu deklarācijas)</p>	<p>Pašreizējais regulējums:</p> <p>Lai gan pēdējos gados ir vērojams bezskaidrās naudas maksājumu īpatsvara pieaugums, jo īpaši pandēmijas apstākļos, tomēr pēdējā gada laikā skaidrā naudā veikto maksājumu skaits ir pieaudzis un veido 33% no kopā veikto maksājumu skaita.</p> <p>Tāpat pēdējos gados pieaudzis arī bankomātos iemaksātās skaidras naudas apjoms, kas raisa bažas par šīs iemaksātās naudas izcelsmi.</p> <p>Šobrīd normatīvais regulējums nenosaka konkrētu limitu naudas iemaksām vai izmaksām skaidrā naudā bankomātos un filiālēs, atstājot šo jautājumu kredītiestāžu pārziņā, kuras ievērojot vispārējo regulējumu saistībā ar darījumu deklarēšanu un uzraudzību pašas nosaka limitus šīm operācijām.</p> <p>Aktualitāte:</p> <p>Lai sekmētu ēnu ekonomikas apkaršanu, līdztekus citiem pasākumiem ir jāpievērš uzmanību arī skaidras naudas iemaksām bankomātos. Lai gan kredītiestādes pašas nosaka atsevišķus limitus skaidras naudas iemaksas un izmaksas operācijām bankomātos un filiālēs, tomēr šie limiti atšķiras un bieži vien limita pārsniegšana vien tiek aplikta ar papildus komisijas maksu.</p> <p>Piemēram, SEB piedāvā privātpersonām iespēju, izmantojot debetkarti, izņemt līdz pat 600 eiro mēnesī bez maksas. Pārsniedzot šo limitu, tiek piemērota maksa 0,29% apmērā no darījuma summas. Savukārt mēneša iemaksas limits ir 6000 eiro apmērā visos personas kontos, kuru pārsniedzot, tiek piemērota maksa 0,1 % apmērā no darījuma summas.</p> <p>Lai veidotu vienotu un nodokļu maksātājam saprotamu normatīvo regulējumu, tāpat, lai sekmētu ēnu ekonomikas mazināšanu, būtu iespējams noteikt konkrētu maksimālo iespējamo limitu skaidras naudas iemaksām un izmaksām</p>	<p>Samazinās nodokļu administrācijai neredzamo naudas plūsmu.</p> <p>Apgrūtinās iespēju nelegālu līdzekļu turētājiem rīkoties ar to rīcībā esošo nedeklarēto skaidro naudu.</p>	Ieviests limits skaidras naudas iemaksām un izmaksām no bankomātiem vai filiālēs.	<p>Limitu iespējams apiet, izmantojot dažādus kontus vienā kredītiestādē vai vairākus kontus dažādās kredītiestādēs.</p> <p>70% iemaksu ir inkasācijas, ietekme uz mazajiem uzņēmumiem</p> <p>Drošība, skaidras naudas pieejamība krīzes situācijās</p>	30.12.2024	FM (VID)

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
		<p>bankomātos un filiālēs, kas attiektos uz visu kredītiestāžu klientiem Latvijā.</p> <p>Statistika: Atbilstoši Latvijas Bankas sniegtajai informācijai par skaidras naudas apriti Latvijā 2022.gadā, bankomātos un filiālēs iemaksas ir veiktas 2,4 miljardu euro apmērā un izmaksas 5,6 miljardu euro apmērā.</p>					
1.1.4.	<p>Samazināts noteiktais sliekšnis norēķiniem skaidras naudas veidā no 7200 euro līdz 5000 euro.</p> <p>Alternatīvie risinājumi: - Noteikta cita limita summa.</p>	<p>Pašreizējais regulējums: Viens no svarīgiem aspektiem ēnu ekonomikas funkcionēšanai ir neierobežoti norēķini ar skaidru naudu, jo tos ir ļoti grūti izsekot. Ēnu ekonomika rada negodīgu konkurenci un izkropļo tirgu – komersanti, kas nenomaksā nodokļus vai nomaksā tos tikai daļēji, iegūst negodīgas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem komersantiem, kuri aprēķina un nomaksā nodokļus pilnā apmērā. Tādējādi patstāvīgi tiek īstenoti pasākumi, lai apkarotu ēnu ekonomikas īpatsvaru valstī. Ar 2017.gada 1.janvāra spēkā stājās likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.pantā noteiktais liegums veikt darījumus skaidrā naudā, kas pārsniedz 7200 euro, un kurš attiecas uz visiem nodokļu maksātājiem.</p> <p>Aktualitāte: Lai veicinātu bezskaidras naudas lietošanu darījumos, tādējādi mazinot iespēju veikt krāpnieciskus darījumus, un nepieļautu iespēju legalizēt nelikumīgi iegūtus līdzekļus, ir nepieciešams noteikt zemāku skaidras naudas darījumu sliekšni.</p> <p>Statistika: VID dati par piemērotajiem administratīvajiem sodiem liecina, ka izdoto lēmumu skaits par darījuma veikšanu skaidrā naudā, ja darījuma summa pārsniedz skaidras naudas lietošanas ierobežojuma apmēru, salīdzinot 2021.gadu ar 2022.gada pirmajiem deviņiem mēnešiem ir pieaudzis par 80%, jeb palielinājies no 10 lēmumiem līdz 18 lēmumiem.</p> <p>Tāpat piemēroto naudas sodu lielums šajā pat periodā ir pieaudzis par 36.9%, jeb no 67.2 tūkst. līdz 92. tūkst. euro.</p>	<p>Samazināsies skaidras naudas darījumu skaits un palielināsies bezskaidras naudas darījumu skaits, kas padarīs darījumus caurredzamākus un samazinās iespēju negodprātīgiem nodokļu maksātājiem realizēt uzkrāto skaidro naudu.</p> <p>Palielināsies no darījumiem gūtie nodokļu ieņēmumi.</p>	Samazināts skaidras naudas darījumu limits.	Norēķins bezskaidrā naudā netiks veikts pilnā apmērā, daļu turpinot maksāt skaidrā naudā, neoficiāli.	30.12.2024	FM (VID)

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
		<p>Citu valstu pieredz: Lietuva no 2022.gada novembra ir noteikusi skaidras naudas darījumu limitu 5000 euro apmērā, lai veicinātu ēnu ekonomikas mazināšanos.</p>					
1.1.5.	<p>Darba likuma grozījumi par algas izmaksu tika bezskaidrā naudā</p> <p>Alternatīvs risinājums: Noteikt par primāro algas izmaksas veidu bezskaidras naudas maksājumu, atstājot opciju darbiniekam un darba devējam vienoties par algas izmaksu skaidrā naudā.</p> <p>Noteikt, ka skaidrā naudā iespējams izmaksāt tikai minimālo algu.</p>	<p>Pašreizējais regulējums: Pašlaik Darba likuma 70.pants nosaka, ka darba samaksa aprēķināma un izmaksājama skaidrā naudā. Darba devējam ir tiesības izmaksāt darba samaksu bezskaidrā naudā ar pārskaitījumu tikai tad, ja darbinieks un darba devējs par to ir noteikti vienojušies. Darba samaksas izmaksu skaidrā naudā Darba likums paredz kā pamatprincipu, kuru darbinieks drīkst pieprasīt un darba devējs nedrīkst atteikt. Tomēr šī “darbinieka izvēle” bieži vien tiek izmantota kā darba devēja vēlme nemaksāt nodokļus.</p> <p>Aktualitāte: Pamatprincips, ka darba algu primāri izmaksā skaidrā naudā, ir novecojis un šobrīd tas ir pretrunā ar ēnu ekonomikas apkarošanas pamatprincipiem, kuru mērķis ir efektīvizēt bezskaidras naudas norēķinus, kuri ir vieglāk pārskatāmi un apgrūtina nelegāli iegūtu līdzekļu apriti. Tāpat svarīgi ir ņemt vērā akūto “aplokšņu algu” problēmu, kura savā ziņā var pastāvēt, jo likumdevējs ir noteicis skaidru naudu par primāro atalgojuma izmaksas veidu, proti, darbinieks iespējams pat var nezināt, ka darba devējs nemaksā nodokļus par visu tam skaidrā naudā izmaksāto algu, bet tikai par daļu. Šis priekšlikums ir būtisks ne tikai “aplokšņu algas” kontekstā, bet kopumā, lai mazinātu skaidras naudas apriti valstī, tādējādi turpinot kopsakarā ar citiem skaidras naudas ierobežojumiem veicināt caurskatāmību un ēnu ekonomikas mazināšanos. Personai, kura saņem algu skaidrā naudā, ir jāsaņem ar vairākiem apgrūtinājumiem, piemēram, papildus jautājumiem no VID, kā arī kopumā tas rada jaunu administratīvo slogu gan valsts pusē, gan privātajam sektoram. Ja darbinieks izvēlas tam ik mēnesi izmaksāto</p>	<p>Skaidras naudas aprites samazināšana.</p> <p>Nodokļu nenomaksas samazināšanās.</p> <p>Darbinieka tiesību un aizsargātības palielināšanās darba devēja nodokļu jautājumā.</p> <p>Negodīgajiem nodokļu maksātājiem būs grūtāk izskaidrot skaidras naudas izcelsmi.</p>	<p>Darba likumā kā pamatprincips noteikts, ka alga jāizmaksā bezskaidrā naudā.</p>	<p>Iespējams nebūs efektīvākais rīks “aplokšņu algu” apkarošanai, gadījumos, kad darba līgums nav noslēgts vispār un darbinieks zina, ka par viņu nodokļi netiek maksāti.</p> <p>Dala darba samaksu – skaidrā un bezskaidrā</p>	30.12.20 24	LM

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
		<p>skaidro naudu tērēt tikai maksājumiem skaidrā naudā, tas, savukārt, tikai veicinātu ar skaidras naudas apriti saistīto risku palielināšanos.</p> <p>Citu valstu pieredze: Somijā obligāti alga ir jāizmaksā bezskaidrā naudā, algai īpaši paredzētā kredītiestādes kontā. Par algas izmaksas papildus maksājumiem ir atbildīgs darba devējs. Tajā pat laikā atsevišķos gadījumos ir iespēja izmaksāt algu arī skaidrā naudā, piemēram, ja nepārvaramas varas dēļ nav iespējams veikt bezskaidras naudas maksājumu.</p> <p>Francijā algu var maksāt gan skaidrā naudā, gan bezskaidrā, tomēr algu izmaksāt skaidrā naudā var tikai līdz 1500 euro mēnesī, atlikusī daļā jāizmaksā bezskaidrā naudā. Jāņem arī vērā, ka minimālā alga Francijā ir 1709 euro.</p> <p>Lietuvā normatīvajā regulējumā no 2022.gada 1.janvāra noteikts, ka darba samaksa var tikt izmaksāta tikai bezskaidrā naudā.</p>					
1.1.6.	<p>Izvērtēt summas, no kuras deklarējami skaidrā naudā veiktie darījumi, samazināšanas iespēju</p> <p>Alternatīvs risinājums: -Noteikt citu deklarācijas sniegšanas periodu.</p>	<p>Pašreizējais regulējums: Šobrīd likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmajā un 1.¹ daļā noteikts pienākums saimnieciskās darbības veicējiem deklarēt katrā mēnesī skaidrā naudā veiktos darījumus, kuru kopēja summa (vienā vai vairākos maksājumos) pārsniedz 1500 euro.</p> <p>Tāpat šī panta septītajā daļā noteikts pienākums saimnieciskās darbības veicējiem reizi gadā deklarēt iepriekšējā taksācijas periodā veiktos skaidras naudas darījumus ar fiziskajām personām (kurām nav jāreģistrē saimnieciskā darbība), kuru summa pārsniedz 3000 euro.</p> <p>Aktualitāte: Deklarācijas veicina nodokļu administrācijas spējas efektīvāk veikt savu funkciju izpildi un līdz ar to sasniegt nospraustos mērķus, tajā skaitā mazinot ēnu ekonomiku. Tāpat pašlaik likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.pantā iekļautā skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas limiti veicina labprātīgu nodokļu nomaksu, kā arī veicina godīgu</p>	<p>Palielināsies bezskaidras naudas darījumu skaits.</p> <p>Palielināsies darījumu caurredzamība un nodokļu administrācijas iespēja efektīvāk uzraudzīt darījumus.</p> <p>Samazināsies skaidras naudas aprīte, kas veicinās ēnu ekonomikas mazināšanos.</p>	<p>Normatīvajā aktā noteikta zemāka un efektīvāka deklarējamā skaidrā naudā veiktā darījuma summa.</p>	<p>Administratīvais slogs iespējams būs nesamērojams privātpersonai ar leģitīmo mērķi, kas varētu rezultēties tiesvedībā.</p>	30.12.20 24	FM (VID)

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija																																			
		<p>konkurenci, kas palielina Latvijas ekonomikas izaugsmes iespējas. Ar šo ierobežojumu limitu samazināšanu tiktu veicināta nodokļu maksātāju izvēle par labu bezskaidras naudas norēķiniem, kas turpmāk veicinātu skaidras naudas norēķinu skaita samazināšanos, kas novestu pie ēnu ekonomikas samazināšanās un veicinātu darījumu caurredzamību. VID sniegtā informācija par skaidras naudas deklarācijām un nodeklarētajām summām</p> <table border="1" data-bbox="409 619 936 1267"> <thead> <tr> <th data-bbox="409 619 501 826">Taksācijas periods</th> <th data-bbox="501 619 607 826">iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p. 1.un 1.¹ daļa)</th> <th data-bbox="607 619 698 826">Kopējā summa , euro</th> <th data-bbox="698 619 822 826">iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p.7.daļa)</th> <th data-bbox="822 619 936 826">Kopējā summa, euro</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="409 826 501 898">2015.g</td> <td data-bbox="501 826 607 898">13 311</td> <td data-bbox="607 826 698 898">77 029 615,01</td> <td data-bbox="698 826 822 898">764</td> <td data-bbox="822 826 936 898">34 064 408,65</td> </tr> <tr> <td data-bbox="409 898 501 970">2016.g</td> <td data-bbox="501 898 607 970">12 396</td> <td data-bbox="607 898 698 970">69 993 332,26</td> <td data-bbox="698 898 822 970">877</td> <td data-bbox="822 898 936 970">49 004 720,69</td> </tr> <tr> <td data-bbox="409 970 501 1042">2017.g</td> <td data-bbox="501 970 607 1042">12 108</td> <td data-bbox="607 970 698 1042">68 722 699,63</td> <td data-bbox="698 970 822 1042">792</td> <td data-bbox="822 970 936 1042">56 549 282,81</td> </tr> <tr> <td data-bbox="409 1042 501 1114">2018.g</td> <td data-bbox="501 1042 607 1114">11 169</td> <td data-bbox="607 1042 698 1114">64 116 804,88</td> <td data-bbox="698 1042 822 1114">824</td> <td data-bbox="822 1042 936 1114">72 246 677,78</td> </tr> <tr> <td data-bbox="409 1114 501 1185">2019.</td> <td data-bbox="501 1114 607 1185">10 882</td> <td data-bbox="607 1114 698 1185">64 506 247,70</td> <td data-bbox="698 1114 822 1185">781</td> <td data-bbox="822 1114 936 1185">67 960 609,09</td> </tr> <tr> <td data-bbox="409 1185 501 1267">2020.</td> <td data-bbox="501 1185 607 1267">4 407</td> <td data-bbox="607 1185 698 1267">25 521 908,68</td> <td data-bbox="698 1185 822 1267">-</td> <td data-bbox="822 1185 936 1267">-</td> </tr> </tbody> </table>	Taksācijas periods	iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p. 1.un 1. ¹ daļa)	Kopējā summa , euro	iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p.7.daļa)	Kopējā summa, euro	2015.g	13 311	77 029 615,01	764	34 064 408,65	2016.g	12 396	69 993 332,26	877	49 004 720,69	2017.g	12 108	68 722 699,63	792	56 549 282,81	2018.g	11 169	64 116 804,88	824	72 246 677,78	2019.	10 882	64 506 247,70	781	67 960 609,09	2020.	4 407	25 521 908,68	-	-					
Taksācijas periods	iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p. 1.un 1. ¹ daļa)	Kopējā summa , euro	iesniegto SND deklarāciju skaits (30.p.7.daļa)	Kopējā summa, euro																																						
2015.g	13 311	77 029 615,01	764	34 064 408,65																																						
2016.g	12 396	69 993 332,26	877	49 004 720,69																																						
2017.g	12 108	68 722 699,63	792	56 549 282,81																																						
2018.g	11 169	64 116 804,88	824	72 246 677,78																																						
2019.	10 882	64 506 247,70	781	67 960 609,09																																						
2020.	4 407	25 521 908,68	-	-																																						
1.1.7.	Izvērtēt iespēju pārskatīt noteiktos	Pašreizējais regulējums:	Aktualizējot normatīvo regulējumu, tiks veicināta	Veikts esošā regulējuma		30.12.2024	FM (VID)																																			

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
	<p>atbrīvojumus, kad var nelietot kases aparātu.</p> <p>Izņēmumi no kases aparātu lietošanas, ļaujot nelietot KP</p> <p>Mobilie POS (motivēšana, kultūras maiņa)</p> <p>Pie riskiem – ārvalstu POS turētāji</p> <p>Banku sektoram mājasdarbs – par “burkāniem”</p>	<p>Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.96 “Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” noteikti atbrīvojumi atsevišķiem subjektiem no elektronisko ierīču un iekārtu (kases aparātu) lietošanas*.</p> <p>Aktualitāte: Piemērojot Ministru kabineta noteikumus Nr. 96, tiek īstenots princips – visus par darījumiem saņemtus maksājumus iekļaut kases čekā – to attiecina uz visu veidu nodokļu maksātāja saņemtajiem maksājumiem skaidrā naudā un ar maksājumu kartēm.</p> <p>Lai ievērotu šo principu un veicinātu viegli pārskatāmu darījumu atspoguļošanu, izmantojot kases aparātus, ir nepieciešams atkārtoti izvērtēt, vai pašlaik spēkā esošie izņēmumu gadījumi kases aparātu lietošanai, ir nepieciešami un attaisnojami, vai tomēr ir veicami grozījumi, aktualizējot normatīvo regulējumu saistībā ar ēnu ekonomikas ierobežošanas mērķu sasniegšanu.</p> <p>Katrs izņēmums no esošās kārtības ir īpaši apsverams, jo tā ir atkāpe no noteiktās prakses, kura var turpināties tikai tik ilgi, kamēr noteiktajam subjektam saglabājas apstākļi, kādēļ tam ir noteikts šis izņēmums attiecībā uz kases aparātu lietošanu. Līdz ar to ir nepieciešama periodiska šo izņēmumu gadījumos minēto subjektu stāvokļa izvērtējums, nepieciešamības gadījumā izslēdzot tos no izņēmumu subjektu uzskaitījuma loka.</p>	caurskatāma darījumu politika, nepieciešamības gadījumā veicot izmaiņas.	izvērtējums par grozījumu nepieciešamību un nepieciešamības gadījumā veikti grozījumi.			
1.1.8.	Valsts/pašvaldības pakalpojumi (CSDD, gāze, elektrība, utl) sniegtie pakalpojumi tikai bezskaidrā naudā	<p>Pašreizējais regulējums: Šobrīd normatīvajos aktos nav noteikts obligāts pienākums privātpersonai veikt valsts vai pašvaldības (vai to kapitālsabiedrību) sniegto pakalpojumu apmaksu bezskaidrā naudā.</p> <p>Aktualitāte: Lai veicinātu skaidras naudas aprites mazināšanu un samazinātu valsts vai pašvaldības iestāžu (vai to kapitālsabiedrību) administratīvos izdevumus, kā viens no</p>	Iestāžu vai to kapitālsabiedrību administratīvo izmaksu samazinājums, kas gala rezultātā varētu dot pozitīvu ietekmi pakalpojumu cenu samazinājuma virzienā.	Normatīvajā aktā noteikts vispārējs liegums veikt valsts vai pašvaldības (vai to kapitālsabiedrību) sniegto pakalpojumu	Visvairāk šāds liegums varētu ietekmēt sabiedrības mazāk aizsargāto slāni, kuriem jāveic ikmēneša maksājumi (gāze,	30.12.2024	

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
		<p>risinājumiem būtu noteikt skaidras naudas kā maksāšanas līdzekļa aizliegumu.</p> <p>Šajā ziņā sabiedrības interesēm atbilst tas, ka attiecībā pret valsts vai pašvaldības iestādēm pastāvošas maksājumu saistības var tikt segtas veidā, kas tām nerada nesaprātīgas izmaksas, kuras tām liegtu nodrošināt sniegtos pakalpojumus pēc iespējas lētāk.</p> <p>Līdz ar to ir uzskatāms, ka sabiedrības interešu apsvērums, kas saistīts ar nepieciešamību nodrošināt valsts vai pašvaldības uzlikta maksāšanas pienākuma izpildi, var attaisnot ierobežojumu veikt maksājumus skaidrā naudā, it īpaši tad, ja to maksātāju skaits, no kuriem parāds iekasējams, ir liels.</p> <p>Tiesvedības: Kā izriet no Eiropas savienības tiesas sniegtās atziņas lietā Johannes Dietrich, Norbert Häring v Hessischer Rundfunk, (C 422/19 and C 423/19, ECLI:EU:C:2021:63, § 49) LESD 128. panta 1. punkta trešais teikums, Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešais teikums, kā arī Regulas Nr. 974/98 10. panta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir izslēgta iespēja izpildīt valsts varas uzliktu maksāšanas pienākumu, izmantojot euro banknotes, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šā regulējuma nolūks vai sekas nav šo banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa juridiska reglamentēšana, otrkārt, tas nedz faktiski, nedz juridiski neizraisa šo banknošu apgrozības izbeigšanu, it īpaši – apšaubot principiālo iespēju izpildīt maksāšanas pienākumu, izmantojot šādu skaidru naudu, treškārt, tas ir pieņemts, ņemot vērā sabiedrības interešu apsvērumus, ceturtkārt, no šā regulējuma izrietošais ierobežojums attiecībā uz maksājumiem skaidrā naudā ir piemērots izvirzītā sabiedrības interesēs esošā mērķa sasniegšanai un, piektkārt, tas nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo tādā ziņā, ka ir pieejami citi tiesiski līdzekļi, lai izpildītu maksāšanas pienākumu.</p>	<p>ēnu ekonomikas mazināšanos.</p> <p>Tāpat tas samazinātu nelegāli iegūtas naudas legalizācijas iespējas.</p>	apmaksu skaidrā naudā.	elektrība) un kuri ikdienā lieto skaidru naudu, piemēram, pensionāri.		
...	citi...						

2. Iniciatīva: informācijas un datu apmaiņas efektivitātes veicināšana starp valsts institūcijām

Nr.	Pasākums (normatīvais regulējums)	Pamatojums (aktualitāte, esošais regulējums, citu valstu piemēri)	Darbības rādītājs (kā konkrēti vēlas sasniegt šo pasākumu)	Rezultatīvais (izmērāms) rādītājs	Pasākuma ieviešanas riski	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija
1.2.1.							
1.2.2.							
1.2.3.							

* 82. Nodokļu maksātāji, saņemot samaksu par darījumiem skaidrā naudā vai ar maksājumu kartēm, vai izmantojot mobilās lietotnes, nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai var nelietot kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas šādos gadījumos:

82.1. darījumu apliecinot ar šo noteikumu [71.](#) punktā minētajā kārtībā noformētu reģistrēto kvīti pēc darījuma partnera pieprasījuma:

82.1.1. par ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības) sniegtajiem pakalpojumiem;

82.1.2. par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu to ražošanas vietā (izņemot ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietas) vai piegādi pircējiem uz vietas, vai šo preču remontu;

82.1.3. par pastāvīgajā darbības vietā (struktūrvienībā) sniegtajiem pakalpojumiem, ja tajā vidējie skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī nepārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas. Vidējos skaidrās naudas ieņēmumus mēnesī aprēķina, trijos iepriekšējos kalendāra mēnešos gūto skaidrās naudas ieņēmumu kopējo summu izdalot ar trīs. Ja vidējie skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī divus mēnešus pēc kārtas pārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas, nākamā mēneša laikā nodrošina kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas lietošanas uzsākšanu;

82.1.4. (zaudējis spēku ar [01.04.2021.](#); sk. [141.¹⁰ punktu](#));

82.1.5. (zaudējis spēku ar [01.04.2021.](#); sk. [141.¹⁰ punktu](#));

82.1.6. par zvērinātu advokātu un notāru, advokātu biroju sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem;

82.1.7. par bērnu uzturēšanos un ēdināšanu bērnudārzos un mazbērnu novietnēs;

82.1.8. par bibliotēku un publisko arhīvu darbības specifikai raksturīgu pakalpojumu sniegšanu;

82.1.9. par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, ja samaksu saņem ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības);

82.1.10. par biedrību, nodibinājumu, reliģisko organizāciju un politisko organizāciju (partiju) saņemtajiem ziedojumiem;

82.1.11. par apdrošināšanas starpnieku sniegtajiem pakalpojumiem;

82.1.12. par ēdināšanas pakalpojumiem izglītības iestādēs. Ja samaksa tiek saņemta avansā saskaņā ar skolēnu sarakstu, kvīti izsniedz personai, kas veic maksājumu;

82.1.13. par dievnamu, kultūras iestāžu, botānisko un zooloģisko dārzu, rezervātu, brīvdabas objektu un izklaides iestudējumu darbībai raksturīgu priekšmetu (piemēram, programmu, brošūru, atklātņu, grāmatu, suvenīru, rituāla priekšmetu) pārdošanu to apmeklējumu laikā;

82.1.14. ja nodokļu maksātājs ir fiziska persona, kura veic saimniecisko darbību, gūstot ienākumu no ģipašuma, un kura atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem var neregistrēt saimniecisko darbību;

82.1.15. ja nodokļu maksātājs ir patentmaksas maksātājs;

82.1.16. par ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības), tirgū (izņemot tirgus teritorijā reģistrētās struktūrvienības) un ielu tirdzniecības vietās pārdotajām pašu iegūtām vai ražotām precēm mazumtirdzniecībā;

82.3. darījumu apliecinot ar šo noteikumu [72.](#), [73.](#) un [74. punktā](#) minētajā kārtībā noformētu reģistrēto biļeti:

82.3.1. par ieejas maksu, inventāra nomu un citiem papildu pakalpojumiem sporta, kino, kultūras un izklaides pasākumos;

82.3.2. par ieejas maksu muzejos, vēsturiskajos objektos, botāniskajos dārzos, zooloģiskajos dārzos, rezervātos, brīvdabas objektos;

82.3.3. par ieejas maksu un inventāra nomu atpūtas vietās brīvā dabā, atrakciju un atpūtas parkos;

82.3.4. par autostāvvietu pakalpojumiem ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības);

82.3.5. par maksas tualešu pakalpojumiem.

82.¹ Veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, saņemot samaksu par darījumiem skaidrā naudā vai ar maksājumu kartēm, vai izmantojot mobilās lietotnes, nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai var nelietot kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas, darījumu apliecinot ar elektroniski sagatavotu reģistrēto kvīti, kuras numurs šo noteikumu 68.1 punktā minētajā kārtībā ir saņemts Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

82.² Pasta komersanti, saņemot samaksu par darījumiem no pēcmaksas pasta sūtījuma adresāta, kā arī pasta sūtījumu saņemšanas iekārtā ar maksājumu kartēm vai izmantojot mobilās lietotnes, nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai var nelietot kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas, darījumu apliecinot ar elektroniski sagatavotu reģistrēto kvīti, kuras numurs šo noteikumu 68.1 punktā minētajā kārtībā ir saņemts Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

84. Kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai var nelietot:

84.1. valsts un pašvaldību budžeta iestādes, saņemot samaksu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem skaidrā naudā iestādes kasē, kā arī Latvijas Banka, kredītiestādes un apdrošināšanas sabiedrības, izsniedzot attaisnojuma dokumentu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kases operāciju uzskaiti;

84.2. personas, kuras tirdzniecības vietās pārdod tikai izlozes biļetes vai azartspēles kartes, ievērojot normatīvajos aktos par azartspēlēm un izlozēm noteiktās prasības un izsniedzot minēto biļeti vai karti;

84.3. personas, kuras ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības) pārdod normatīvajos aktos par licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtību noteiktās licences, izsniedzot minēto licenci;

84.4. personas, kuras pārdod tikai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pasažieru pārvadāšanu noformētus pilsētas sabiedriskā transporta (autotransporta, tramvaju un trolejbusu) abonementa braukšanas dokumentus, izsniedzot abonementa braukšanas dokumentu;

84.5. (svītrots ar MK [15.12.2015.](#) noteikumiem Nr. 744);

- 84.6. personas par starptautiskajiem pasažieru un to bagāžas pārvadājumiem ar autotransportu, samaksu saņemot transportlīdzeklī un izsniedzot biļeti, kas noformēta normatīvajos aktos par pasažieru pārvadāšanu noteiktajā kārtībā;
- 84.7. personas par dzelzceļa pasažieru un to bagāžas pārvadājumiem, samaksu saņemot transportlīdzeklī vai biļešu tirdzniecības vietā un izsniedzot biļeti vai par maksu pārvadājamās bagāžas kvīti normatīvajos aktos par dzelzceļa pārvadājumiem noteiktajā kārtībā;
- 84.8. Valsts ieņēmumu dienests, saņemot samaksu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem un izsniedzot kvīti, kurā norādīti šo noteikumu [71. punktā](#) minētie rekvizīti (izņemot šo noteikumu 71.2. apakšpunktā minēto rekvizītu);
- 84.9. valsts akciju sabiedrība "Ceļu satiksmes drošības direkcija" un valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Autotransporta direkcija", saņemot samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem un izsniedzot pakalpojuma saņēmējam kvīti, kura noformēta vienā eksemplārā un kurā norādīti šo noteikumu [71. punktā](#) minētie rekvizīti (izņemot šo noteikumu 71.1. un 71.2. apakšpunktā minēto rekvizītu);
- 84.10. valsts un pašvaldību budžeta iestādes, saņemot samaksu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem ar maksājumu kartēm un izsniedzot maksājumu karšu apstrādes termināļa kvīti;
- 84.11. valsts akciju sabiedrība "Latvijas Pasts", saņemot samaksu par darījumiem skaidrā naudā ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības) un izsniedzot kvīti, kurā norādīti šo noteikumu [71. punktā](#) minētie rekvizīti (izņemot šo noteikumu 71.2. apakšpunktā minēto rekvizītu);
- 84.12. personas, kuras vairumtirdzniecībā veic tikai bezskaidras naudas norēķinus, saņemot samaksu par darījumiem ar maksājumu kartēm un noformējot attiecīgu preču piegādes dokumentu atbilstoši normatīvajiem aktiem par grāmatvedības kārošanu un organizāciju;
- 84.13. Latvijas Nacionālā bibliotēka, saņemot priekšapmaksu par darbības specifiskai raksturīgiem maksas pakalpojumiem – izsniedzot vai papildinot lasītāja karti.
85. Kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas nelieto personas, saņemot samaksu par spēļu iekārtu (piemēram, biljarda galdi, šautriņas, galda hokejs) un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijā reģistrētu azartspēļu automātu un azartspēļu iekārtu lietošanu un pēc darījuma partnera pieprasījuma izsniedzot reģistrēto kvīti. Par spēļu iekārtās, azartspēļu automātos un azartspēļu iekārtās veiktajiem darījumiem darījumu apliecinājošos dokumentus neizsniedz, ja pirms darījuma uzsākšanas darījuma partneris nav brīdinājis pakalpojuma sniedzēju par vēlmi saņemt reģistrēto kvīti vai ja darījums ir veikts bez pakalpojuma sniedzēja klātbūtnes.